

Рецензия

От: професор **Георги Фотев Георгиев**, доктор на философските науки:

Нов български университет

Относно: научно-преподавателските постижения на доцент, **Лазар**

Георгиев Копринаров, доктор на философските науки, участник в обявен

от ЮЗУ “Неофит Рилски” **конкурс за професор** по 2.3. Философия

(социална философия и философия та културата, политиката, правото и

икономиката), ДВ, бр.88, от 08.10.2013 г.

Единствен участник в обявения от ЮЗУ “Неофит Рилски” конкурс за професор (горе цитирано обявление) е докторът на науките и доцент в същият университет Лазар Георгиев Копринаров, известен и авторитетен в университетските и по-широки интелектуални среди у нас философ. Правя още в самото начало оценъчно съждение, тъй като съм убеден, че респектът към Копринаров е обстоятелството, предопределило да е единствен участник в Конкурса. От внушителния брой научни публикации се рецензират тези, които отговарят на изискванията на научния законодател, посочени изрично и от Л. Копираноров. Списъкът на подлежащите на рецензиране научни трудове е изготвен прецизно и включва две монографии, оригинална книга, която има превъзходни качества на университетско учебно пособия, 17 статии и 2 студии от които една на английски език и три на испански език. Тъй като между чуждите езици, които ползвам не е испанският, оценката ми на трите статии на испански се базира на съответните пространни авторизирани резюмета, което е напълно достатъчно. Естествено в обобщените оценки на научните приноси и постижения на доц. д.н. Лазар Копринаров ще се има предвид и неговото цялостно творчество.

Доц. Лазар Копринаров е постигнал най-високата научна степен; той е доктор на науките и участва в конкурса за най-високата академична

длъжност и звание “професор”. Той е учен и университетски преподавател по призвание, което се доказва и спечелва в кариерно развитие и формиране като личност. Лазар Копринаров е роден на 10.03. 1950 г. Завършил е известната гимназия с изучаване на немски език в Ловеч, с която са свързани и други изтъкнати имена на българския интелектуален елит. Лазар Копринаров получава висшето си образование по философия в СУ “Св. Кл. Охридски”, а доктор по философия (кфн) става с успешна публична защита на дисертацията си *Култура срещу крушението: гледището на Ортега-и-Гасет* (1996). През 1993-1994 г. специализира в *Университетски институт “Ортега-и-Гасет”* на най-престижния испански университет *Комплутенсе*, Мадрид. Лазар Копринаров е бил извънреден и пълномощен посланик и пълномощен министър на България във Венецуела. Университетската кариера на Л. Копринаров е свързана с Югозападния университет “Неофит Рилски”, където преподава социална философия, философия на политиката, сравнителна политология, естетика, европеистика. Той е ръководител на катедрата *Философски и политически науки* при *Философски факултет* на Югозападнен университет “Неофит Рилски” от 2006 г. Лазар Копринаров е член на *Испанско общество по философска антропология* и на *Испанска асоциация по политически науки и администрация*. Той е участвал в редица научни форуми у нас и в чужбина, участвал е и е ръководил изследователски проекти, чел е лекции в чуждестранни университети. Това са само някои моменти от пътя, академичната дейност, израстването и цялостния образ на Лазар Копринаров като личност, учен и университетски преподавател. Впрочем, личността на учения е наистина в неговото дело (Вебер). А сега към това дело за периода след най-високата научна степен и до настоящия конкурс за професор.

Един от най-ярките научни приноси на Л. Копринаров е неговата концепция за *мобилния (подвижния) човек*, феномен на късно модерното, постиндустриалното, постмодерното, рисковото общество. Това не са всичките кодове на феномена. Но сред всички изглежда е най-подходящо

наименованието на Джон Ъри от последното десетилетие “мобилното общество”. Преди това Ернс Гелнър, когото имах честа да познавам лично, изобрети и разработи понятието за *модулния човек*. Очертанията фокусират вниманието върху мащаба на Копринаров и този мащаб не би трябвало да е изненада за никого, защото той никога не е мерил с мерките на “нашата долина”, а винаги с тези на европейския хоризонт, с тези на близкия на духовното му устройство Хосе Ортега-и-Гасет. Теоретичната схема или координатната система на *подвижния човек* няма как да не включва проблема за границите, един, според мен, от най-вълнуващите и трудни въпроси на мислещото мислене. Разработката на понятието граница в неговите главни значения като държавна граница и граница отвътре е научен принос с извънредно актуално звучене. Разбира се, не случайно посочих един от многобройните кодове на съвременното общество, какъвто е глобалното общество. В процес на детериториализация, в който се подвизава подвижният човек на Копринаров, възникват непознати по-рано проблеми, макар че авторът си служи с термин в състава на който е архаичната дума номад- “тялото като номад”. Подвижният е винаги изправен пред някакво неведение, а където има действие при неведение има риск. Рискът и рекурсивността имат също осево значение в изследването на подвижния човек. Значим научен принос са формулираните от Л. Копринаров *антиномии на подвижния човек* в един свят в който изглежда, че промяната е единствената константа.

В трудовете върху философското наследство на великия испански философ Хосе Ортега-и-Гасет и на първо място монографията “Аргументът на свободата. Политическата философия на Ортега-и-Гасет” и други публикации по философия на политиката се съдържат няколко кръга научни приноси с висока значимост не само за идейния и политически живот у нас, но и в европейски план. Един от тематичните кръгове е този за отношението и връзката между философия и политика. Както е известно темата има свое начало в “Държавата” на божествения Платон (друг е въпроса с мъдреците

на древния изток), тема, занимавала е други мислители през епохите до наше време. Тази тема е един от важните фокуси на интерес и внимание на испанския философ. Гражданинът, философът и интелектуалецът Ортега-и-Гасет има активно, смело и доблестно отношение към политическите проблеми на своето време. Неговото силно оръжие по сполучливия израз на Копринаров е “аргумента на свободата”, аргумент постигнат в оригиналната му философия на политиката. Майсторски изграденият портрет на политически ангажирания философ има непреходна стойност. Примерът на испанския философ мотивира и днес интелектуалци, хуманитарни учени и философи. Митът за мислителя, отстранен от политическите изисквания на деня се руши. От друга страна, философията е призвана да осветлява политиката, а политиката не може да загърбва философията, но, както се изтъква в монографията, не трябва да се забравя, че това са две различни роли, теза, която е отново много актуална.

Друг кръг приноси са тези в разработките за европеизацията на Испания. Великият испански и европейски философ има изключителни заслуги за родината си като очертава дългосрочна национална стратегия, в същото време той има принос в осветляването на идентичността на Европа. Копринаров представя на нас българите голям пример за отговорност пред родината си и в същото време, ако си позволим на преформулираме Копринаров, ни предоставя “аргумента на европеизацията”.

Българският философ разпознава оригиналния начин по който испанският философ осмисля идентичността на Европа. Ортега-и-Гасет “настоява в духа на либерализма и най-вече на *отвореността и плурализма* на Европа на недопустимостта европейската специфика да бъде идентифицирана с която и да е от нейните традиции (Л.Копринаров. Аргументът на свободата, с.139). В тази връзка се очертава европейския етос. Изследвайки идеите на Ортега-и-Гасет за началата на Европа и за нейните перспективи Копринаров респектира със завидната си ерудираност и познаване на мислители като Едмунд Хусерл, Карл Ясперс и творец като

Пол Валери с които испанският философ е в общо диалогично пространство, което разбира се не означава единодушие по всички въпроси.

Под рубриката “Учебно пособие” е трудът “Меланжиране на културите”. Участникът в конкурса е изготвил и приложил, както и на всички други публикации, обстойно резюме (автореферат). Вероятно всичките резюмета, заедно с цялата документация по Конкурса ще бъдат публикувани, както се изисква. Убеден съм, че всеки заинтересуван, който прочете резюмето ще поиска непременно да прочете цялата книга. “Меланжирането...” е извънредно интересна и бих казал завладяваща книга. Необходимо е да се поясни, че книгата не е учебно пособие в конвенционалния смисъл на думата, тоест систематизирани установени знания по даден предмет. Трудът има всички основни признаци на оригинално изследване. Формата на изложение обаче преследва ясно формулирани педагогически цели и се решават собствено педагогически задачи. Ето защо, произведението се оценява в двойко отношение. Такива учебни пособия имат авторството на професор в класическия смисъл на титула, който за съжаления в днешните академични практика често забравят или просто не знаят. Не знаят, че големият преход в науката и в университетското израстване е от доцент към професор. Лазар Копринаров е не просто образцов пример, но имаме закъснение в признанието. Терминът меланжиране(неологизъм с френски произход) е търсен за понятие, което не е просто, ако изобщо има прости понятие в строг смисъл. Авторът има предвид един вид културна амалгама и още по-точно, както сам пояснява вплитане, свързване, дори, усукване на разноцветни културни нишки в един свят на взаимно проникване на различни култури, който не рядко някои автори представят като еднолинеен и едноизмерен културен империализъм и културна хегемония. Лазар Копринаров осмисля теоретически и в исторически план интеркултуралността и в това отношение има значими приноси в област с вече трудно обозрима литература, което придава на тези приноси още по-голяма тежест. Такъв научен принос е идеята за *културните смесители* като *метисизацията*, например. Множеството екскурси при повърхностно разглеждане могат да внушат впечатлението за преглед на възгледи на

изтъкнати автори и да се постави под въпрос извода за оригинални научни приноси на нашия автор. Напротив, осъществен е наистина задълбочен и плодотворен анализ, който развива понятието за меланжирането на културите като духовно креативен процес, който разрешава културни противоречия, но и поражда нови латентни и манифестирани напрежение и конфликти.

Образователната задача/задачи, които си поставя Лазар Копринаров са ценни сами по себе си. Формулирането на подобен род задачи е по възможностите на изграден учен с широк хоризонт. Решаването на образователните задачи в теоретичен план почива на компетентност, на изискани аналитични способности и не на последно място на опит и талант да се осъществява образователна дейност. Има нужда от образование на широката и най-широка публика, но разбира се става дума и за университетското образование, на което се е посветил Л. Копринаров.

Участникът в конкурса за професор има богат и солиден университетски преподавателски опит. Той има лекционни курсове на чужди езици по Интеркултурна комуникация в Дипломатическата академия на Венецуела, лекции в Централен университет във Венецуела, в Университета “Метрополитана” в Каракас, Университета “Хумболт” в Каракас. Има повече от десет лекционни курсове в ЮЗУ “Неофит Рилски”. Преподавателската дейност на доц. Копринаров се цени високо от студентите и неговите колеги от преподавателското тяло не само в университета, в който той преподава, но и от преподаватели от други наши университети като СУ “Св. Климент Охридски”, Нов български университет и др.

Вместо критични бележки, които в настоящия случай са напълно излишни, бих поискал от доц. Копринаров да маркира накратко свои намерения за бъдещата си преподавателска дейност по линия на интерактивното университетско образование.

Доц. Лазар Копринаров има натрупан ценен университетско-административен опит. Неговото участие в голям брой международни научни форуми е свидетелство за неговия авторитет в чуждестранни

академични среди. Цялостната научна и университетска дейност на Копринаров, в т.ч. участие в изследователски проекти, в редколегии на академични списания, в национални медии и др. са му спечелили висок авторитет на учен и интелектуалец с отличаваща се интелектуална честност, добродетел, която ценя повече от всички други добродетели.

Не така често се случва един университет да има за свой професор име като това на Лазар Копринаров. ЮЗУ “Неофит Рилски” и неговите студенти имат основание да се гордеят, че в професорското тяло влиза толкова достойно име като Лазар Копринаров. Един учен от висока класа, прекрасен човек и колега.

На основата на научните постижения и приноси, на цялостната преподавателска дейност и университетски административен опит предлагам без никакви колебания уважаемите членове на Журито да гласуват единодушно с “да” доц. д.н. Лазар Георгиев Копринаров да получи академичната длъжност и звание професор, според обявения в ДВ конкурс.

Декември 2013- януари 2014

Проф. Георги Фотев

София